

UMOWA**między Unią Europejską, z jednej strony, a Rządem Wysp Owczych, z drugiej strony, w sprawie udziału Wysp Owczych w programach unijnych**

Unia Europejska (zwana dalej „Unią”),

z jednej strony,

oraz

Rząd Wysp Owczych (zwany dalej „Wyspami Owczymi”),

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

ODNOTOWUJĄC, że Wyspy Owcze pragną włączyć się w szerszy zakres programów i działań Unii,

MAJĄC NA UWADZE, że Wyspy Owcze zawierają niniejszą Umowę w imieniu Królestwa Danii zgodnie z ustawą w sprawie zawierania przez rząd Wysp Owczych umów na mocy prawa międzynarodowego,

PRAGNĄC określić trwałe ramy współpracy między Stronami wraz z jasnymi i precyzyjnymi warunkami uczestnictwa Wysp Owczych w programach i działaniach Unii, a także ustanowić mechanizm ułatwiający taki udział w poszczególnych programach lub działaniach Unii,

ODNOTOWUJĄC w szczególności wolę Wysp Owczych dotyczącą dalszego wzmocnienia stosunków z Unią w zakresie ich kompetencji, w tym między innymi współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji, a także kształcenia, szkolenia, młodzieży, kultury i sportu, UWZGLĘDNIAJĄC wspólne cele, wartości i silne powiązania Stron w dziedzinie badań naukowych i innowacji, ustanowione w przeszłości w umowach włączających Wyspy Owcze na zasadzie stowarzyszenia do kolejnych programów ramowych w zakresie badań i innowacji ⁽¹⁾, oraz uznając wspólną chęć Stron dalszego rozwijania, wzmocnienia, pobudzania i rozszerzania łączących je stosunków i współpracy w tym zakresie, MAJĄC NA UWADZE, że program ramowy Unii w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (zwany dalej programem „Horyzont Europa”) został ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 ⁽²⁾,

UWZGLĘDNIAJĄC wysiłki Unii, aby poprzez połączenie sił z partnerami międzynarodowymi przewodzić działaniom podejmowanym w odpowiedzi na globalne wyzwania zgodnie z planem działania Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz ludzi, planety i dobrobytu zawartym w dokumencie zatytułowanym „Przekształćmy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”, oraz doceniając fakt, że badania naukowe i innowacje są kluczowymi czynnikami napędzającymi innowacyjny zrównoważony wzrost i zasadniczym narzędziem jego realizacji na drodze ku konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej,

UZNAJĄC ogólne zasady określone w rozporządzeniu (UE) 2021/695,

UZNAJĄC cele odnowionej europejskiej przestrzeni badawczej, jakimi są stworzenie wspólnej przestrzeni naukowo-technicznej, utworzenie jednolitego rynku badań naukowych i innowacji, wspieranie i ułatwianie współpracy między organizacjami działającymi w obszarze badań i innowacji, w tym szkołami wyższymi, oraz wymiany najlepszych praktyk i atrakcyjnych możliwości kariery naukowej, ułatwianie transgranicznej i międzysektorowej mobilności naukowców, sprzyjanie swobodnemu przepływowi wiedzy naukowej i innowacji, propagowanie poszanowania wolności nauki i wolności badań naukowych, wspieranie działań w zakresie edukacji naukowej i komunikacji naukowej oraz pobudzanie konkurencyjności i atrakcyjności uczestniczących gospodarek, a także fakt, że państwa stowarzyszone z programem „Horyzont Europa” są kluczowymi potencjalnymi partnerami w tym przedsięwzięciu,

PODKREŚLAJĄC rolę partnerstw europejskich w podejmowaniu niektórych z najpilniejszych wyzwań stojących przed Europą w ramach skoordynowanych inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji w znacznym stopniu przyczyniających się do realizacji tych priorytetów Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, które wymagają masy krytycznej i długoterminowej wizji, a także znaczenie zaangażowania w te europejskie partnerstwa państw stowarzyszonych,

⁽¹⁾ Umowa między Unią Europejską a rządem Wysp Owczych o współpracy naukowo-technicznej (Dz.U. UE L 245 z 17.9.2010, s. 2), Umowa o współpracy naukowej i technologicznej między Unią Europejską a Wyspami Owczymi włączająca Wyspy Owcze na zasadzie stowarzyszenia do programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji na lata 2014–2020 „Horyzont 2020” (Dz.U. UE L 35 z 11.2.2015, s. 3).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. UE L 170 z 12.5.2021, s. 1).

DAŻĄC do ustanowienia wzajemnie korzystnych warunków w celu stworzenia godnych miejsc pracy, wzmocnienia i wspierania ekosystemów innowacji Stron poprzez wspomaganie przedsiębiorstw we wprowadzaniu innowacji i zwiększaniu skali na rynkach Stron oraz ułatwianie absorpcji, jak również stosowania i dostępności innowacji, w tym poprzez działania w zakresie budowania zdolności,

UZNAJĄC, że wzajemny udział w programach w zakresie badań naukowych i innowacji drugiej strony powinien przynieść obopólne korzyści; uznając jednocześnie, że Strony zastrzegają sobie prawo do ograniczenia lub warunkowania uczestnictwa w swoich programach w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w działaniach związanych z ich aktywnościami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza Umowa (zwana dalej „Umową”) określa zasady mające zastosowanie do udziału Wysp Owczych w programie lub działaniu Unii.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszej Umowy stosuje się następujące definicje:

- a) „akt podstawowy” oznacza:
 - (i) akt prawny przyjęty przez co najmniej jedną instytucję Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający program, będący podstawą prawną danego działania i wykonania odpowiadających mu wydatków zapisanych w budżecie Unii, gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej mających pokrycie w budżecie Unii, wraz ze zmianami i odpowiednimi aktami instytucji Unii, które uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac; lub
 - (ii) akt prawny przyjęty przez co najmniej jedną instytucję Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający działanie finansowane z budżetu Unii inne niż programy, wraz ze zmianami i odpowiednimi aktami instytucji Unii, które uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac;
- b) „umowy o finansowaniu” oznaczają umowy dotyczące programów i działań Unii na podstawie protokołów do niniejszej Umowy dotyczących programów i działań, w których uczestniczą Wyspy Owcze, wykonujące środki finansowe Unii, takie jak: umowy o udzielenie dotacji, umowy o przyznaniu wkładu, ramowe umowy o partnerstwie finansowym, umowy w sprawie finansowania i umowy w sprawie gwarancji;
- c) „inne zasady dotyczące realizacji programów i działań Unii” oznaczają zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ^(*) (zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym”) mające zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także zasady określone w programie prac lub w zaproszeniach lub innych unijnych procedurach wyboru;
- d) „unijna procedura wyboru” oznacza procedurę przyznawania finansowania unijnego wszczętą przez Unię lub przez osoby lub podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii;
- e) „podmiot z Wysp Owczych” oznacza podmiot dowolnego rodzaju – osobę fizyczną, osobę prawną lub inny podmiot – który może uczestniczyć w działaniach objętych programem lub działaniem Unii zgodnie z odpowiednim aktem podstawowym i który ma miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych.

Artykuł 3

Ustanowienie udziału

1. Wyspy Owce zostają dopuszczone do udziału w programach lub działaniach lub, w wyjątkowych przypadkach, w ich częściach, które są otwarte na udział Wysp Owczych, oraz przyczyniają się do ich realizacji zgodnie z aktami podstawowymi i zgodnie z protokołami do niniejszej Umowy.

^(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

2. Szczegółowe warunki uczestnictwa Wysp Owczych w programie ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji (2021–2027) określono w Protokole w sprawie stowarzyszenia Wysp Owczych z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (2021–2027). Niezależnie od art. 15 ust. 7 niniejszej Umowy protokół ten może zostać zmieniony przez wspólny komitet ustanowiony na mocy niniejszej Umowy.
3. Niezależnie od art. 15 ust. 7 niniejszej Umowy, szczegółowe zasady i warunki uczestnictwa Wysp Owczych w innym konkretnym programie lub działaniu Unii są określane w kolejnych protokołach do niniejszej Umowy, które są przyjmowane i zmieniane przez wspólny komitet ustanowiony na mocy niniejszej Umowy.
4. Protokoły do niniejszej Umowy:
 - a) określają programy lub działania Unii lub, w wyjątkowych przypadkach, ich części, w których Wyspy Owcze będą uczestniczyć;
 - b) określają czas trwania udziału, który odnosi się do okresu, w którym Wyspy Owcze i podmioty z Wysp Owczych mogą ubiegać się o unijne finansowanie lub w którym można im powierzyć wykonywanie środków finansowych Unii;
 - c) określają szczególne warunki udziału Wysp Owczych i podmiotów z Wysp Owczych, w tym szczególne szczegółowe zasady wykonywania warunków finansowych przewidzianych w art. 6 i 7 niniejszej Umowy, szczególne szczegółowe zasady mechanizmu korekty przewidzianego w art. 8 niniejszej Umowy oraz warunki udziału w strukturach utworzonych na potrzeby realizacji tych programów lub działań Unii. Warunki te muszą być zgodne z niniejszą Umową i aktami podstawowymi oraz aktami przyjętymi przez co najmniej jedną instytucję Unii ustanawiającymi takie struktury;
 - d) w stosownych przypadkach określają kwotę wkładu Wysp Owczych w program unijny realizowany za pośrednictwem instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej.

Artykuł 4

Zgodność z programem lub zasadami działania

1. Wyspy Owcze uczestniczą w unijnych programach lub działaniach lub ich częściach objętych protokołami do niniejszej Umowy na warunkach określonych w niniejszej Umowie i protokołach do niej, a także w aktach podstawowych i innych zasadach dotyczących wdrażania programów i działań Unii.
2. Warunki, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) kwalifikowalność podmiotów z Wysp Owczych i wszelkie inne warunki kwalifikowalności dotyczące Wysp Owczych, w szczególności odnoszące się do pochodzenia, miejsca prowadzenia działalności lub obywatelstwa;
 - b) warunki mające zastosowanie do składania, oceny i wyboru wniosków oraz do realizacji działań przez kwalifikujące się podmioty z Wysp Owczych.
3. Warunki, o których mowa w ust. 2 lit. b), są równoważne z warunkami mającymi zastosowanie do kwalifikujących się podmiotów z państw członkowskich, w tym wynikającymi ze środków ograniczających Unii (*), chyba że warunki, o których mowa w ust. 1, stanowią inaczej.

Artykuł 5

Udział Wysp Owczych w zarządzaniu programami lub działaniami Unii

1. Przedstawicielom lub ekspertom Wysp Owczych lub ekspertom wyznaczonym przez Wyspy Owcze zezwala się na uczestnictwo w roli obserwatorów w pracach komitetów, posiedzeniach grup ekspertów lub innych podobnych posiedzeniach – chyba że dotyczą one kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich, lub dotyczą programu lub działania Unii, w którym Wyspy Owcze nie uczestniczą – i o ile są to komitety, posiedzenia grup ekspertów lub inne podobne posiedzenia, w których uczestniczą przedstawiciele lub eksperci państw członkowskich lub eksperci wyznaczeni przez państwa członkowskie, wspierających Komisję Europejską w realizacji programów lub działań Unii lub ich części oraz w zarządzaniu nimi, w których to programach lub działaniach Unii uczestniczą Wyspy Owcze zgodnie z art. 3, lub ustanowionych przez Komisję Europejską w odniesieniu do wdrażania prawa Unii w związku z tymi programami lub działaniami lub ich częściami. Przedstawiciele lub eksperci Wysp Owczych lub eksperci wyznaczeni przez Wyspy Owcze nie są obecni podczas głosowań. Wyspy Owcze są informowane o wyniku głosowania.

(*) Unijne środki ograniczające to środki ograniczające przyjęte zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej lub Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

2. W przypadku gdy eksperci lub oceniający nie są powoływani na podstawie obywatelstwa, obywatelstwo nie stanowi powodu do wykluczenia ekspertów i oceniających z Wysp Owczych.
3. Z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 1, uczestnictwo przedstawicieli Wysp Owczych w posiedzeniach, o których mowa w ust. 1, odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich, w szczególności w odniesieniu do prawa do zabierania głosu, otrzymywania informacji i dokumentacji, chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich lub w odniesieniu do programu lub działania, w których Wyspy Owcze nie uczestniczą, a także zwrotu kosztów podróży i utrzymania.
4. W protokołach do niniejszej Umowy można określić dodatkowe szczegółowe zasady dotyczące uczestnictwa ekspertów, a także uczestnictwa Wysp Owczych w radach zarządzających i strukturach utworzonych na potrzeby realizacji programów lub działań Unii, jak określono w odpowiednim protokole.

Artykuł 6

Warunki finansowe

1. Udział Wysp Owczych lub podmiotów z Wysp Owczych w unijnych programach lub działaniach lub ich częściach jest uzależniony od wniesienia przez Wyspy Owcze wkładu finansowego do odpowiedniego finansowania z budżetu Unii.
2. Wkład finansowy ma formę sumy:
 - a) opłaty z tytułu uczestnictwa; oraz
 - b) wkładu operacyjnego.
3. Wkład finansowy ma formę rocznej płatności dokonywanej w jednej racie lub w większej ich liczbie.
4. Bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu i art. 7 opłata z tytułu uczestnictwa wynosi 4 % rocznego wkładu operacyjnego i nie podlega korektom z mocą wsteczną. Od 2028 r. wspólny komitet może dostosować wysokość opłaty z tytułu uczestnictwa.
5. Z wkładu operacyjnego pokrywa się wydatki operacyjne i wydatki na wsparcie; ma on charakter dodatkowy, zarówno w środkach na zobowiązania, jak i środkach na płatności, względem kwot zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na programy lub działania, lub wyjątkowo na ich części, powiększonych, w stosownych przypadkach, o zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel nie pochodzące z wkładów finansowych na rzecz programów i działań Unii, przekazanych przez innych darczyńców, zgodnie z odpowiednim protokołem do niniejszej Umowy.
6. Początkowy wkład operacyjny opiera się na kluczu do ustalenia wkładu określonym jako stosunek produktu krajowego brutto (PKB) Wysp Owczych w cenach rynkowych do PKB Unii w cenach rynkowych. PKB w cenach rynkowych, który ma być stosowany, jest określany przez właściwe służby Komisji Europejskiej w oparciu o najnowsze dane statystyczne dostępne na potrzeby obliczeń budżetowych w roku poprzedzającym rok, w którym roczna płatność jest należna. W drodze odstępstwa od tej reguły, w odniesieniu do 2021 r. początkowy wkład operacyjny opiera się na PKB w 2019 r. według cen rynkowych. Dostosowania tego klucza do ustalenia wkładu mogą zostać określone w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy.
7. Wkład operacyjny opiera się na zastosowaniu klucza do ustalenia wkładu względem pierwotnych środków na zobowiązania powiększonych jak przewidziano w ust. 5, zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na dany rok na potrzeby finansowania programów lub działań, lub w wyjątkowych przypadkach ich części, w których uczestniczą Wyspy Owcze.
8. Opłaty z tytułu uczestnictwa, o których mowa w ust. 2, mają następującą wartość w latach 2021–2027:
 - 2021 r.: 0,5 %;
 - 2022 r.: 1 %;
 - 2023 r.: 1,5 %;
 - 2024 r.: 2 %;
 - 2025 r.: 2,5 %;
 - 2026 r.: 3 %;
 - 2027 r.: 4 %.

9. Na wniosek Unia przekazuje Wyspom Owczym informacje dotyczące ich udziału finansowego określonego w informacjach dotyczących budżetu, rachunkowości, wyników i ewaluacji przekazywanych organom budżetowym Unii i jej organom udzielającym absolutorium w odniesieniu do programów i działań Unii, w których Wyspy Owcze uczestniczą. Informacje te są przekazywane z należyтым uwzględnieniem przepisów Unii i Wysp Owczych dotyczących poufności i ochrony danych oraz pozostają bez uszczerbku dla informacji, do których otrzymywania Wyspy Owcze są uprawnione na mocy art. 10.

10. Wszystkie wkłady Wysp Owczych lub płatności ze strony Unii oraz obliczenia kwot należnych lub kwot otrzymywanych dokonywane są w euro.

11. Szczegółowe postanowienia dotyczące wprowadzenia w życie niniejszego artykułu są zawarte w odpowiednich protokołach.

Artykuł 7

Program i działania, do których ma zastosowanie mechanizm dostosowania

1. Jeśli tak przewiduje odpowiedni protokół do niniejszej Umowy, wkład operacyjny programu lub działania lub ich części na rok N może zostać skorygowany w górę lub w dół ze skutkiem wstecznym w kolejnym roku lub w kolejnych latach na podstawie zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania przyznanych na ten rok, ich wykonania poprzez zobowiązania prawne oraz ich umorzenia.

2. Pierwszej korekty dokonuje się w roku N+1, gdy początkowa składka jest korygowana w górę lub w dół o różnicę między wkładem początkowym a wkładem skorygowanym obliczonym poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu z roku N, skorygowanego poprzez zastosowanie współczynnika, o ile przewiduje to odpowiedni protokół do niniejszej Umowy, do sumy:

- a) zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania zatwierdzonych w roku N na podstawie przyjętego budżetu Unii oraz w stosunku do środków na zobowiązania odpowiadających umorzeniom ponownie oddanym do dyspozycji; oraz
- b) wszelkich zewnętrznych środków z dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych innych darczyńców na rzecz programów i działań Unii zgodnie z każdym odpowiednim protokołem do niniejszej Umowy i które były dostępne na koniec roku N.

3. W każdym kolejnym roku, aż do spłacenia lub umorzenia wszystkich zobowiązań budżetowych finansowanych ze środków na zobowiązania pochodzących z roku N, i nie później niż trzy lata po zakończeniu programu lub po zakończeniu wieloletnich ram finansowych odpowiadających rokowi N, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej, Unia oblicza korektę wkładu na rok N, zmniejszając wkład Wysp Owczych o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu, skorygowaną, jeżeli przewiduje to odpowiedni protokół do niniejszej Umowy, na rok N względem umorzeń dokonywanych każdego roku wobec zobowiązań na rok N finansowanych z budżetu Unii lub z umorzeń ponownie oddanych do dyspozycji.

4. Jeżeli środki budżetowe pochodzące z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych na rzecz programów i działań Unii od innych darczyńców zgodnie z każdym odpowiednim protokołem do niniejszej Umowy, zostaną anulowane, wkład Wysp Owczych na rzecz odpowiedniego programu lub działania Unii lub ich części zmniejsza się o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu w roku N, skorygowaną, jeżeli przewiduje to odpowiedni protokół, do anulowanej kwoty.

Artykuł 8

Programy i działania Unii, do których ma zastosowanie mechanizm automatycznej korekty

1. Mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie do tych programów lub działań Unii lub ich części, do których jego zastosowanie przewidziano w odpowiednim protokole do niniejszej Umowy. Stosowanie mechanizmu automatycznej korekty może zostać ograniczone do części programu lub działania Unii określonych w odpowiednim protokole, realizowanych poprzez dotacje, w odniesieniu do których organizowane są zaproszenia do składania wniosków. Szczegółowe zasady wskazywania części programu lub działania Unii, do których mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie lub nie ma zastosowania, można ustanowić w odpowiednim protokole.

2. Kwota automatycznej korekty dla programu lub działania Unii lub ich części odpowiada różnicy między pierwotnymi kwotami zobowiązań prawnych faktycznie zaciągniętych z Wyspami Owczymi lub podmiotami z Wysp Owczych, finansowanymi ze środków na zobowiązania w danym roku, a odpowiednim wkładem operacyjnym wniesionym przez Wyspy Owcze i skorygowanym zgodnie z art. 7, z wyłączeniem wydatków na wsparcie, obejmującym ten sam okres.

3. Szczegółowe zasady ustalania odpowiednich kwot zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 2, w tym w przypadku konsorcjów, a także obliczania automatycznej korekty, mogą zostać określone w odpowiednim protokole do niniejszej Umowy.

Artykuł 9

Przeglądy i audyty

1. Unia ma prawo przeprowadzać, zgodnie z mającymi zastosowanie aktami przyjętymi przez co najmniej jedną instytucję lub co najmniej jeden organ Unii oraz zgodnie z postanowieniami stosownych porozumień lub umów, przeglądy i audyty techniczne, naukowe, finansowe lub inne rodzaje przeglądów i audytów w pomieszczeniach dowolnej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych lub dowolnego podmiotu prawnego mającego siedzibę na Wyspach Owczych, otrzymujących finansowanie Unii Europejskiej, jak również w pomieszczeniach dowolnej osoby trzeciej uczestniczącej we wdrażaniu środków finansowych Unii, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych. Takie kontrole i audyty mogą być przeprowadzane przez pracowników instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, lub przez inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską zgodnie z prawem Unii.

2. Pracownikom instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, oraz innym osobom upoważnionym przez Komisję Europejską przysługuje odpowiedni dostęp do miejsc, prac i dokumentów (w wersji papierowej oraz elektronicznej), jak również do wszystkich informacji potrzebnych w celu przeprowadzenia takich audytów, w tym prawo do uzyskania fizycznej/elektronicznej kopii oraz wyciągów z wszelkich dokumentów lub zawartości wszelkich nośników danych będących w posiadaniu objętej audytem osoby fizycznej lub prawnej lub objętej audytem osoby trzeciej.

3. Wyspy Owcze nie uniemożliwiają wjazdu na Wyspy Owcze i dostępu do pomieszczeń pracownikom Unii i innych osób, o których mowa w ust. 2, w związku z wykonywaniem przez te osoby obowiązków, o których mowa w niniejszym artykule, ani nie stwarzają żadnych szczególnych przeszkód w odniesieniu do wjazdu i takiego dostępu.

4. Przeglądy i audyty można przeprowadzać, w tym po zawieszeniu stosowania protokołu do niniejszej Umowy zgodnie z jej art. 15 ust. 4, zaprzestaniu jej tymczasowego stosowania lub wypowiedzeniu niniejszej Umowy, na warunkach określonych w mających zastosowanie aktach przyjętych przez co najmniej jedną instytucję lub co najmniej jeden organ Unii oraz zgodnie z postanowieniami odpowiednich porozumień lub umów dotyczących dowolnego zobowiązania prawnego związanego z wykonaniem budżetu Unii, podjętego przez Unię przed datą zawieszenia stosowania odpowiedniego protokołu, zaprzestania tymczasowego stosowania niniejszej Umowy lub jej wypowiedzenia.

Artykuł 10

Zwalczanie nieprawidłowości, nadużyć finansowych i innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii

1. Komisja Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) są upoważnione do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, na terytorium Wysp Owczych. Dochodzenia administracyjne prowadzi się zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w mających zastosowanie aktach prawnych przyjętych przez co najmniej jedną instytucję Unii.

2. Właściwe organy Wysp Owczych informują w rozsądnym terminie Komisję Europejską lub OLAF o wszelkich stwierdzonych przez nie przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych oraz o innych nielegalnych działaniach naruszających interesy finansowe Unii i o wszelkich podejrzeniach dotyczących takich nieprawidłowości, nadużyć lub nielegalnych działań.

3. Kontrole na miejscu i inspekcje mogą być przeprowadzane w pomieszczeniach dowolnej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych lub podmiotu prawnego mającego siedzibę na Wyspach Owczych, otrzymujących finansowanie unijne, jak również w pomieszczeniach dowolnej osoby trzeciej uczestniczącej we wdrażaniu środków finansowych Unii, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych.
4. Kontrole na miejscu i inspekcje są przygotowywane i prowadzone przez Komisję Europejską lub OLAF w ścisłej współpracy z właściwym organem Wysp Owczych wyznaczonym przez Wyspy Owcze. Wyznaczony organ otrzymuje odpowiednio wcześniej informację dotyczącą przedmiotu, celu i podstawy prawnej kontroli lub inspekcji, co umożliwia mu zapewnienie pomocy. W związku z powyższym urzędnicy właściwych organów Wysp Owczych mogą uczestniczyć w kontrolach na miejscu oraz inspekcjach.
5. Na wniosek właściwych organów Wysp Owczych mogą one również przeprowadzać kontrole na miejscu i inspekcje wspólnie z Komisją Europejską lub OLAF-em.
6. Pracownicy Komisji Europejskiej i personel OLAF-u mają dostęp do wszystkich informacji i dokumentów, w tym danych komputerowych, dotyczących przedmiotowych operacji, które są niezbędne w celu właściwego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji. Mogą w szczególności kopiować odpowiednie dokumenty.
7. Jeżeli osoba, podmiot lub inna osoba trzecia sprzeciwia się kontroli na miejscu lub inspekcji, właściwe organy Wysp Owczych – działając zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi – udzielają Komisji Europejskiej lub OLAF-owi pomocy, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia kontroli na miejscu lub inspekcji. Pomoc ta obejmuje wprowadzanie odpowiednich środków zabezpieczających na podstawie prawa krajowego, w szczególności w celu zabezpieczenia dowodów.
8. Komisja Europejska lub OLAF informują właściwe organy Wysp Owczych o wynikach takich kontroli i inspekcji. W szczególności Komisja Europejska lub OLAF zgłaszają jak najszybciej właściwemu organowi Wysp Owczych wszelkie stwierdzone przez nie w trakcie kontroli na miejscu lub inspekcji przypadki nieprawidłowości lub podejrzenia dotyczące takich nieprawidłowości.
9. Zgodnie z prawem Unii Komisja Europejska może nakładać środki administracyjne i sankcje na osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania lub podmioty prawne mające siedzibę na Wyspach Owczych uczestniczące w realizacji danego programu lub działania Unii bez uszczerbku dla stosowania prawa karnego Wysp Owczych.
10. W celu prawidłowego wykonania postanowień niniejszego artykułu Komisja Europejska lub OLAF i właściwe organy Wysp Owczych regularnie przekazują sobie informacje oraz, na wniosek jednej ze Stron, konsultują się ze sobą.
11. Aby ułatwić skuteczną współpracę i wymianę informacji z OLAF, Wyspy Owcze wyznaczają punkt kontaktowy.
12. Wymiana informacji między Komisją Europejską lub OLAF-em a właściwymi organami Wysp Owczych odbywa się z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności. Dane osobowe zawarte w wymienianych informacjach muszą być chronione zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.
13. Właściwe organy Wysp Owczych współpracują z Prokuraturą Europejską, aby umożliwić jej wypełnianie obowiązku prowadzenia dochodzeń, ścigania i wnoszenia aktów oskarżenia wobec sprawców i współsprawców przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii zgodnie z mającymi zastosowanie prawem.

Artykuł 11

Zmiany w artykułach 9 i 10

Wspólny komitet ustanowiony na mocy niniejszej Umowy może zmieniać art. 9 i 10 niniejszej Umowy, w szczególności w celu uwzględnienia zmian aktów przyjętych przez co najmniej jedną instytucję Unii.

*Artykuł 12***Odzyskiwanie należności i egzekucja**

1. Decyzje przyjęte przez Komisję Europejską nakładające zobowiązanie pieniężne na osoby prawne lub fizyczne inne niż państwa w odniesieniu do wszelkich roszczeń wynikających z programów, działań, czynności lub projektów Unii podlegają wykonaniu na Wyspach Owczych. Do odpowiedniej decyzji dołącza się tytuł egzekucyjny bez jakichkolwiek formalności innych niż weryfikacja autentyczności decyzji przez organ krajowy wyznaczony w tym celu przez rząd Wysp Owczych. Rząd Wysp Owczych informuje Komisję Europejską i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wyznaczonym organie krajowym. Zgodnie z art. 13 Komisja Europejska jest uprawniona do powiadomienia o takich podlegających wykonaniu decyzjach bezpośrednio osoby mające miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych i podmioty prawne mające siedzibę na Wyspach Owczych. Egzekucja przebiega zgodnie z prawem i regułami proceduralnymi Wysp Owczych.
2. Wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie lub porozumieniu w związku z programami, działaniami, czynnościami lub projektami Unii stanowią na Wyspach Owczych tytuł egzekucyjny na takich samych zasadach, jak decyzje Komisji Europejskiej, o których mowa w ust. 1.
3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest sądem właściwym w zakresie kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w ust. 1, i wstrzymania jej wykonania. Jednakże kontrola prawidłowości przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego podlega właściwości sądów Wysp Owczych.

*Artykuł 13***Komunikacja i wymiana informacji**

Institucje, organy i jednostki organizacyjne Unii uczestniczące w realizacji programów lub działań Unii lub w kontrolowaniu takich programów lub działań są uprawnione do bezpośredniego komunikowania się, w tym za pośrednictwem elektronicznych systemów wymiany informacji, z dowolną osobą fizyczną mającą miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych lub dowolnym podmiotem prawnym mającym siedzibę na Wyspach Owczych, otrzymującymi unijne finansowanie, a także z dowolną osobą trzecią uczestniczącą w wykonaniu unijnego finansowania mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych. Takie osoby, podmioty i osoby trzecie mogą przedkładać bezpośrednio instytucjom, organom i jednostkom organizacyjnym Unii wszelkie odpowiednie informacje i dokumenty, do których przedłożenia zobowiązane są na podstawie prawa Unii mającego zastosowanie do programu lub działania Unii oraz na podstawie umów lub umów o finansowaniu zawartych w celu realizacji tego programu lub działania.

*Artykuł 14***Wspólny komitet**

1. Niniejszym ustanawia się wspólny komitet. Zadania wspólnego komitetu obejmują:
 - a) ocenę, ewaluację i przegląd realizacji niniejszej Umowy i jej protokołów, w szczególności:
 - (i) udział i wyniki uczestnictwa podmiotów prawnych z Wysp Owczych w programach i działaniach Unii;
 - (ii) w stosownych przypadkach poziom (wzajemnej) otwartości na uczestnictwo podmiotów prawnych mających siedzibę na terytorium każdej ze Stron w programach, projektach, działaniach lub czynnościach lub ich częściach drugiej Strony;
 - (iii) wdrożenie mechanizmu wkładu finansowego oraz, w stosownych przypadkach, mechanizmu automatycznej korekty mającego zastosowanie do programów lub działań Unii objętych protokołami do niniejszej Umowy;
 - (iv) wymianę informacji i, w stosownych przypadkach, badanie wszelkich możliwych kwestii dotyczących wykorzystywania wyników, w tym praw własności intelektualnej;

- b) omawianie, na wniosek jednej ze Stron, ograniczeń stosowanych lub planowanych przez Strony dotyczących dostępu do ich odpowiednich programów w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w przypadku działań związanych z ich aktywami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem;
 - c) rozpatrywanie sposobów usprawnienia i rozwijania współpracy;
 - d) wspólne omawianie przyszłych kierunków i priorytetów polityk związanych z programami lub działaniami Unii objętymi protokołami do niniejszej Umowy;
 - e) wymianę informacji, między innymi, na temat nowych przepisów, decyzji lub krajowych programów, które mają znaczenie dla realizacji niniejszej Umowy i protokołów do niej;
 - f) przyjmowanie protokołów do niniejszej Umowy w sprawie szczegółowych warunków uczestnictwa Wysp Owczych w unijnych programach, działaniach lub ich częściach lub w razie potrzeby zmienianie takich protokołów;
 - g) zmienianie art. 9 i 10, w szczególności w celu uwzględnienia zmian aktów przyjętych przez co najmniej jedną instytucję Unii.
2. Decyzje wspólnego komitetu są przyjmowane w drodze konsensu.
 3. Wspólny komitet jest złożony z przedstawicieli Unii oraz Wysp Owczych. Przyjmuje on swój regulamin.
 4. Wspólny komitet może podjąć decyzję o powołaniu na poziomie ekspertów na zasadzie ad hoc grupy roboczej lub organu doradczego, które mogą pomagać w wykonaniu niniejszej Umowy.
 5. Wspólny komitet zbiera się co najmniej raz w roku oraz gdy wymagają tego szczególne okoliczności, na wniosek jednej ze Stron. Posiedzenia są organizowane przez gospodarza, którym na przemian jest Unia i Wyspy Owcze.
 6. Wspólny komitet działa w sposób ciągły poprzez wymianę odpowiednich informacji za pomocą wszelkich środków komunikacji, w szczególności w odniesieniu do uczestnictwa/działań podmiotów z Wysp Owczych. Wspólny komitet może w szczególności wykonywać swoje zadania na piśmie, gdy zajdzie taka potrzeba.

Artykuł 15

Przepisy końcowe

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie w dniu, w którym Strony powiadomią się wzajemnie o zakończeniu ich wewnętrznych procedur niezbędnych do tego celu. Niniejszą umowę stosuje się z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r.
2. Strony mogą stosować niniejszą Umowę tymczasowo zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami i prawodawstwem. Tymczasowe stosowanie rozpoczyna się w dniu, w którym Strony powiadomią się wzajemnie o zakończeniu ich wewnętrznych procedur niezbędnych do tego celu.
3. Jeżeli Wyspy Owcze powiadomią Unię, że nie zakończą wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie niniejszej Umowy, niniejsza Umowa przestaje być tymczasowo stosowana z dniem otrzymania przez Unię takiego powiadomienia, a dzień ten stanowi datę zaprzestania stosowania do celów niniejszej Umowy.

Decyzje wspólnego komitetu przestają obowiązywać w tym samym dniu.

4. Stosowanie odpowiedniego protokołu do niniejszej Umowy może zostać zawieszona przez Unię w przypadku częściowego lub całkowitego niewywiązania się z wniesienia wkładu finansowego należnego od Wysp Owczych w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii.

W przypadku braku płatności, który może w znacznym stopniu zagrozić realizacji odpowiedniego programu lub działania Unii lub zarządzaniu nimi, Komisja Europejska wysyła formalny monit. W przypadku braku płatności w terminie 20 dni roboczych od otrzymania formalnego monitu Unia powiadamia Wyspy Owcze formalnym pismem o zawieszeniu stosowania odpowiedniego protokołu, które staje się skuteczne 15 dni po otrzymaniu takiego powiadomienia przez Wyspy Owcze.

W przypadku zawieszenia stosowania protokołu podmioty z Wysp Owczych nie kwalifikują się do uczestnictwa w unijnych procedurach wyboru, które nie zostały zakończone w momencie wejścia w życie zawieszenia. Unijna procedura wyboru zostaje uznana za zakończoną, gdy zostaną zaciągnięte zobowiązania prawne wynikające z takiej procedury.

Zawieszenie stosowania protokołu nie ma wpływu na zobowiązania prawne podjęte wobec podmiotów z Wysp Owczych w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii przed wejściem w życie zawieszenia. Odpowiedni protokół ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.

Unia niezwłocznie powiadamia Wyspy Owcze o otrzymaniu przez Unię całej kwoty należnego wkładu finansowego. Zawieszenie stosowania protokołu zostaje przestaje obowiązywać ze skutkiem natychmiastowym po otrzymaniu takiego powiadomienia.

Od dnia zakończenia obowiązywania zawieszenia stosowania protokołu podmioty z Wysp Owczych ponownie kwalifikują się do udziału w unijnych procedurach wyboru rozpoczętych w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii po tej dacie oraz w unijnych procedurach wyboru rozpoczętych przed tą datą, w przypadku których nie upłynęły terminy składania wniosków.

5. Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszą Umowę w dowolnym czasie w drodze pisemnego powiadomienia drugiej ze Stron o swoim zamiarze. Niniejsza Umowa może zostać wypowiedziana jedynie w całości.

Wypowiedzenie Umowy staje się skuteczne po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym pisemne powiadomienie dotrze do adresata. Dzień, w którym wypowiedzenie Umowy staje się skuteczne, stanowi datę wypowiedzenia do celów niniejszej Umowy.

6. W przypadku gdy niniejsza Umowa przestanie być tymczasowo stosowana zgodnie z ust. 3 lub zostanie wypowiedziana zgodnie z ust. 5, Strony uzgadniają, że:

- a) projekty, działania, czynności lub ich części, w odniesieniu do których podjęto zobowiązania prawne w trakcie tymczasowego stosowania lub po wejściu w życie niniejszej Umowy oraz zanim niniejsza Umowa przestanie obowiązywać lub zostaje wypowiedziana, będą kontynuowane do czasu ich zakończenia na warunkach określonych w niniejszej Umowie;
- b) roczna rekompensata finansowa na rzecz odpowiedniego programu lub działania Unii w roku N, podczas którego niniejsza Umowa przestaje być tymczasowo stosowana lub zostaje wypowiedziana, jest wypłacana w całości zgodnie z art. 6 i wszelkimi odpowiednimi zasadami zawartymi w odpowiednich protokołach. W przypadku gdy zastosowanie ma mechanizm dostosowania, wkład operacyjny do odpowiedniego programu lub działania Unii w roku N zostaje dostosowany zgodnie z art. 7. W przypadku programów lub działań, do których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, odpowiedni wkład operacyjny na rok N zostaje dostosowany zgodnie z art. 7 i skorygowany zgodnie z art. 8. Opłata z tytułu uczestnictwa uiszczona za rok N jako część wkładu finansowego na rzecz danego programu lub działania Unii nie jest dostosowywana ani korygowana;
- c) jeżeli mechanizm korekty ma zastosowanie po roku, w którym niniejsza Umowa przestaje być tymczasowo stosowana lub zostaje rozwiązana, początkowe wkłady operacyjne na rzecz odpowiedniego programu lub działania Unii wypłacone za lata, w których niniejsza Umowa miała zastosowanie, są dostosowywane zgodnie z art. 7. W programach lub działaniach Unii, w przypadku których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, te wkłady operacyjne zostają dostosowane zgodnie z art. 7 i automatycznie skorygowane zgodnie z art. 8.

7. Strony ustalają za obopólną zgodą wszelkie inne konsekwencje wypowiedzenia lub zaprzestania tymczasowego stosowania niniejszej Umowy.

8. Wszelkich zmian niniejszej Umowy dokonuje się wyłącznie na piśmie, za obopólną zgodą Stron. Wejście w życie zmian następuje zgodnie z taką samą procedurą, jaka ma zastosowanie do wejścia w życie niniejszej Umowy, jak przewidziano w ust. 1.
9. Protokoły stanowią integralną część niniejszej Umowy.
10. Niniejsza Umowa zostaje sporządzona w dwóch egzemplarzach w języku angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim, włoskim i farerskim, a teksty w każdym z tych języków są jednakowo autentyczne.

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 За Ευρωπαϊκή Ένωση
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Thar ceann an Aontais Eorpaigh
 Za Europejsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen
 Fyri Evropeasamveldið

За правителството на Фарьорските острови
 Por el Gobierno de las Islas Feroe
 Za vládu Faerských ostrovů
 For Færøernes landsstyre
 Für die Regierung der Färöer
 Fäãri saarte valitsuse nimel
 Για την κυβέρνηση των Φερόων Νήσων
 For the Government of the Faroe Islands
 Pour le gouvernement des Îles Féroé
 Thar ceann Rialtas Oileáin Fharó
 Za Vladu Farskih Otoka
 Per il governo delle Isole Fær Øer
 Fëru Salu valdības vārdā —
 Farerų Salų Vyriausybės vardu
 A Feröer szigetek kormányja részéről
 Għall-Gvern tal-Gżejjer Faeroe
 Voor de regering van de Faeröer
 W imieniu Rządu Wysp Owczych
 Pelo Governo das Ilhas Feroé
 Pentru Guvernul Insulelor Feroe
 Za vládu Faerských ostrovov
 Za vlado Ferskih otokov
 Färsaarten hallituksen puolesta
 För Färöarnas regering
 Fyri Føroya landsstýri

PROTOKÓŁ

w sprawie stowarzyszenia Wysp Owczych z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (2021–2027)

Artykuł 1

Zakres stowarzyszenia

1. Wyspy Owcze uczestniczą jako państwo stowarzyszone we wszystkich częściach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (zwanego dalej „programem «Horyzont Europa»”), o którym mowa w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 ⁽¹⁾, realizowanego za pośrednictwem programu szczegółowego ustanowionego decyzją Rady (UE) 2021/764 ⁽²⁾, wraz z ich wszelkimi zmianami, oraz wnoszą wkład do jego wszystkich części, także poprzez wkład finansowy na rzecz Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii.
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 ⁽³⁾ oraz decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/820 ⁽⁴⁾, wraz z ich wszelkimi zmianami, mają zastosowanie do uczestnictwa podmiotów z Wysp Owczych we wspólnotach wiedzy i innowacji.

Artykuł 2

Dodatkowe zasady i warunki uczestnictwa w programie „Horyzont Europa”

1. Przed podjęciem decyzji, czy podmioty z Wysp Owczych kwalifikują się do uczestnictwa w działaniu związanym z aktywami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem Unii na podstawie art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/695, Komisja Europejska może zażądać konkretnych informacji lub zapewnień, takich jak:
 - a) informacje o tym, czy podmiotom unijnym przyznano lub zostanie przyznany wzajemny dostęp do istniejących i planowanych programów, projektów, działań lub czynności realizowanych na Wyspach Owczych równoważnych z danym programem „Horyzont Europa”;
 - b) informacje, czy na Wyspach Owczych istnieje mechanizm monitorowania inwestycji krajowych oraz zapewnienie, że właściwe organy Wysp Owczych będą zgłaszać i konsultować z Komisją Europejską wszelkie możliwe przypadki, w których w ramach stosowania takiego mechanizmu dowiedziały się o planowanych inwestycjach zagranicznych/przejęciu podmiotu z Wysp Owczych, który otrzymał w ramach programu „Horyzont Europa” finansowanie wspierające działania związane z aktywami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem Unii przez podmiot mający siedzibę poza Wyspami Owczymi lub przez podmiot z Wysp Owczych kontrolowany spoza Wysp Owczych, pod warunkiem że Komisja Europejska dostarczy Wyspom Owczym wykaz odpowiednich podmiotów z Wysp Owczych po podpisaniu umów o udzielenie dotacji z tymi podmiotami; oraz
 - c) zapewnienie, że żadne z wyników, technologii, usług ani produktów opracowanych w ramach odpowiednich działań przez podmioty z Wysp Owczych nie będą podlegać ograniczeniom wywozowym do państw członkowskich Unii w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu. Wyspy Owcze udostępnią co roku, w okresie trwania działania i przez cztery lata po zakończeniu działania, aktualny wykaz przedmiotów podlegających krajowym ograniczeniom wywozowym.
2. Podmioty z Wysp Owczych mogą uczestniczyć w działaniach Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) na zasadach i warunkach równoważnych zasadom i warunkom mającym zastosowanie do podmiotów z Unii, chyba że konieczne są ograniczenia w celu zapewnienia spójności z zakresem uczestnictwa wynikającym z wdrożenia ust. 1.
3. W przypadku gdy Unia realizuje program „Horyzont Europa” poprzez zastosowanie art. 185 i 187 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Wyspy Owcze i podmioty z Wysp Owczych mogą brać udział w strukturach prawnych tworzonych na mocy tych postanowień, zgodnie z aktami prawnymi Unii, które zostały lub zostaną przyjęte w celu ustanowienia tych struktur prawnych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. UE L 170 z 12.5.2021, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/764 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiająca program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylająca decyzję 2013/743/UE (Dz.U. UE L 167I z 12.5.2021, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (wersja przekształcona) (Dz.U. UE L 189 z 28.5.2021, s. 61).

⁽⁴⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/820 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na lata 2021–2027: wzmocnienie talentu innowacyjnego i zdolności innowacyjnych Europy oraz uchylająca decyzję nr 1312/2013/UE (Dz.U. UE L 189 z 28.5.2021, s. 91).

4. Wyspy Owcze są reprezentowane i uczestniczą w Komitecie Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji i jego podgrupach na takich samych prawach jak państwa stowarzyszone odpowiedniej kategorii zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i procedurami.
5. Przedstawiciele Wysp Owczych mają prawo uczestniczyć jako obserwatorzy w pracach Rady Gubernatorów JRC bez prawa głosu. Z zastrzeżeniem tego warunku, taki udział odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich Unii i obejmuje prawo do zabierania głosu oraz procedury otrzymywania informacji i dokumentacji w odniesieniu do kwestii, która dotyczy Wysp Owczych.
6. Wyspy Owcze mogą uczestniczyć w konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 723/2009 ⁽⁵⁾, wraz z jego wszelkimi zmianami, oraz zgodnie z aktem prawnym ustanawiającym ERIC.
7. Strony dokładają wszelkich starań w ramach istniejących przepisów, aby ułatwiać swobodny przepływ i pobyt osób uczestniczących w działaniach objętych niniejszym protokołem oraz transgraniczny przepływ towarów i usług przeznaczonych do wykorzystania w takich działaniach.
8. Wyspy Owcze wprowadzają, w stosownych przypadkach, wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, aby towary i usługi nabyte na Wyspach Owczych lub przywiezione na Wyspy Owcze, które są częściowo lub w całości finansowane na podstawie umów o udzielenie dotacji lub umów zawieranych w celu realizacji działań zgodnie z niniejszym protokołem, zostały zwolnione z należności celnych, należności celnych przywozowych oraz innych opłat fiskalnych, w tym VAT, stosowanych na Wyspach Owczych.

Artykuł 3

Wzajemność

Podmioty prawne z siedzibą w Unii mogą uczestniczyć w programach, projektach, działaniach, czynnościach lub ich częściach Wysp Owczych równoważnych z programem „Horyzont Europa”, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wysp Owczych.

Niewyczerpujący wykaz równoważnych programów, projektów, działań, czynności lub ich części realizowanych na Wyspach Owczych znajduje się w załączniku II do niniejszego protokołu.

Finansowanie przez Wyspy Owcze podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii podlega obowiązującym przepisom ustawowym i wykonawczym Wysp Owczych regulującym funkcjonowanie programów, projektów, działań lub czynności w zakresie badań naukowych i innowacji lub ich części. W przypadku gdy nie zapewniono finansowania, podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programie we własnym zakresie.

Artykuł 4

Otwarta nauka

Strony wzajemnie promują i wspierają praktyki w zakresie otwartej nauki w swoich programach, projektach, działaniach lub czynnościach lub ich częściach zgodnie z zasadami programu „Horyzont Europa” oraz mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wysp Owczych.

Artykuł 5

Szczegółowe przepisy dotyczące wkładu finansowego, mechanizmu dostosowania i mechanizmu automatycznej korekty

1. W odniesieniu do wkładu operacyjnego Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” stosuje się mechanizm dostosowania i mechanizm automatycznej korekty.
2. Mechanizm automatycznej korekty opiera się na wynikach działań Wysp Owczych i podmiotów z Wysp Owczych w tych częściach programu „Horyzont Europa”, które są wdrażane za pomocą procedur konkurencyjnych.
3. Szczegółowe zasady stosowania mechanizmu automatycznej korekty określono w załączniku I do niniejszego protokołu.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) (Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1).

*Artykuł 6***Przepisy końcowe**

1. Niniejszy protokół pozostaje w mocy tak długo, jak będzie to konieczne w celu zakończenia wszystkich projektów, działań lub czynności lub ich części finansowanych z programu „Horyzont Europa”, wszystkich czynności niezbędnych do ochrony interesów finansowych Unii oraz wypełnienia wszystkich zobowiązań finansowych wynikających z realizacji niniejszego protokołu między Stronami.
2. Załączniki do niniejszego protokołu stanowią jego integralną część.

Załącznik I: Zasady dotyczące wkładu finansowego Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” (2021–2027)

Załącznik II: Wykaz równoważnych programów, projektów, działań, czynności lub ich części realizowanych na Wyspach Owczych

ZAŁĄCZNIK I

**Zasady dotyczące wkładu finansowego Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa”
(2021–2027)****I. Obliczenie wkładu finansowego Wysp Owczych**

1. Wkład finansowy Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” jest ustalany co roku, proporcjonalnie do – oraz na zasadzie uzupełnienia – kwoty dostępnej w każdym roku w budżecie Unii z tytułu środków na zobowiązania niezbędnych do zarządzania programem „Horyzont Europa”, jego realizacji i funkcjonowania, podwyższonej zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy.
2. Opłata z tytułu uczestnictwa Wysp Owczych jest ustalana i wprowadzana stopniowo zgodnie z art. 6 ust. 4 i 8 niniejszej Umowy.
3. Zgodnie z art. 6 ust. 6 niniejszej Umowy początkowy wkład operacyjny wnoszony przez Wyspy Owcze z tytułu uczestnictwa w programie „Horyzont Europa” jest obliczany dla odpowiednich lat budżetowych poprzez zastosowanie dostosowania klucza do ustalenia wkładu.

Dostosowanie klucza do ustalenia wkładu jest obliczane w następujący sposób:

$$\text{klucz do ustalenia wkładu dostosowanego} = \text{klucz do ustalenia wkładu} \times \text{współczynnik}$$

Współczynnik stosowany do powyższego obliczenia w celu dostosowania klucza do ustalenia wkładu wynosi 0,4.

4. Wkład operacyjny Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” dostosowuje się zgodnie z zasadami określonymi w art. 7 niniejszej Umowy.

II. Automatyczna korekta wkładu operacyjnego Wysp Owczych

1. Do obliczania automatycznej korekty, o której mowa w art. 8 niniejszej Umowy i w art. 5 niniejszego protokołu, stosuje się następujące szczegółowe zasady:
 - a) „dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych” oznaczają dotacje przyznawane w drodze zaproszeń do składania wniosków, w przypadku których beneficjentów końcowych można zidentyfikować w momencie obliczania automatycznej korekty. Wyklucza się wsparcie finansowe dla osób trzecich określone w art. 204 rozporządzenia finansowego;
 - b) w przypadku podpisania zobowiązania prawnego z konsorcjum kwoty wykorzystane do ustalenia początkowych kwot zobowiązania prawnego są łącznymi kwotami przyznanymi beneficjentom będącym podmiotami z Wysp Owczych zgodnie z orientacyjnym podziałem budżetu określonym w umowie o udzielenie dotacji;

- c) wszystkie kwoty zobowiązań prawnych odpowiadające dotacjom przyznawanym w ramach procedur konkurencyjnych ustala się przy użyciu elektronicznego systemu Komisji Europejskiej eCorda i pobiera w drugą środę lutego roku N+2;
- d) „koszty nieinterwencyjne” oznaczają koszty programu inne niż dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych, w tym wydatki na wsparcie, administrację dotyczącą poszczególnych programów oraz inne działania ⁽¹⁾;
- e) kwoty przyznane organizacjom międzynarodowym jako podmiotom prawnym będącym beneficjentem końcowym ⁽²⁾ uznaje się za koszty nieinterwencyjne.

2. Mechanizm ten stosuje się w następujący sposób:

- a) Automatyczne korekty za rok N w odniesieniu do wykonania środków na zobowiązania na rok N, podwyższone zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy, stosuje się na podstawie danych dotyczących roku N i roku N+1 z e-Corda, o których mowa w sekcji II ppkt 1 lit. c) niniejszego załącznika, w roku N+2, po zastosowaniu do wkładu Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” wszelkich dostosowań zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy. Uwzględnioną kwotą będzie kwota dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych, w odniesieniu do których przy obliczaniu korekty dostępne są dane.
- b) Począwszy od roku N+2 i do 2029 r., kwotę automatycznej korekty oblicza się dla roku N, przyjmując różnicę między:
 - (i) łączną kwotą dotacji przyznanych w ramach procedur konkurencyjnych Wyspom Owczym lub podmiotom z Wysp Owczych jako zobowiązania zaciągnięte ze środków budżetowych na rok N a
 - (ii) kwotą dostosowanego wkładu operacyjnego Wysp Owczych na rok N pomnożoną przez stosunek:
 - A. kwoty dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych na środki na zobowiązania w roku N, podwyższonej zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy oraz
 - B. sumy wszystkich zatwierdzonych budżetowych środków na zobowiązania w roku N, w tym kosztów nieinterwencyjnych.

III. Płatność wkładu finansowego Wysp Owczych, płatność dostosowań dokonanych w odniesieniu do wkładu operacyjnego Wysp Owczych oraz płatność automatycznej korekty mającej zastosowanie do wkładu operacyjnego Wysp Owczych

- 1. Komisja Europejska przekazuje Wyspom Owczym możliwie jak najszybciej, a najpóźniej w momencie wystawienia pierwszego wezwania do wpłaty środków w roku budżetowym, następujące informacje:
 - a) kwoty środków na zobowiązania w budżecie Unii ostatecznie przyjęte w odniesieniu do danego roku dla linii budżetowych obejmujących uczestnictwo Wysp Owczych w programie „Horyzont Europa”, podwyższone, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy;
 - b) kwotę opłaty z tytułu uczestnictwa, o której mowa w art. 6 ust. 8 niniejszej Umowy;
 - c) od roku N+1 realizacji programu „Horyzont Europa” wykorzystanie środków na zobowiązania odpowiadających rokowi budżetowemu N, podwyższonych zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy, oraz poziom umorzenia;

⁽¹⁾ Inne działania obejmują w szczególności zamówienia, nagrody, instrumenty finansowe, działania bezpośrednie JRC, składki (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejska Agencja Koordynacji Badań (Eureka), międzynarodowe partnerstwo na rzecz współpracy w dziedzinie efektywności energetycznej (IPEEC), Międzynarodowa Agencja Energetyczna (MAE), ...), ekspertów (oceniających, monitorowanie projektów) itp.

⁽²⁾ Kwoty przyznane organizacjom międzynarodowym będą uznane za koszty nieinterwencyjne jedynie w przypadku gdy te organizacje są beneficjentami końcowymi. Nie ma to zastosowania, gdy organizacja międzynarodowa jest koordynatorem projektu (zajmuje się dystrybucją środków dla innych koordynatorów).

d) w odniesieniu do części programu „Horyzont Europa”, w przypadku której informacje takie są niezbędne do obliczenia automatycznej korekty, poziom zobowiązań zaciągniętych na rzecz podmiotów z Wysp Owczych w podziale na odpowiedni rok środków budżetowych oraz powiązany całkowity poziom zobowiązań.

Komisja Europejska przedstawia szacunkowe informacje dotyczące następnego roku określone w lit. a) i b) na podstawie projektu budżetu najszybciej jak to możliwe, a najpóźniej do dnia 1 września roku budżetowego.

2. Najpóźniej w kwietniu i czerwcu każdego roku budżetowego Komisja Europejska przekazuje Wyspom Owczym wezwanie do wpłacenia środków odpowiadających wkładowi Wysp Owczych wynikającemu z niniejszego protokołu.

W każdym wezwaniu do wpłaty środków przewiduje się, że Wyspy Owcze dokonają płatności sześciu dwunastych wkładów nie później niż 30 dni po wystawieniu wezwania do wpłaty środków.

W odniesieniu do pierwszego roku wykonania niniejszego protokołu Komisja Europejska przekaze jedno wezwanie do wpłaty środków w terminie 60 dni od podpisania niniejszej Umowy.

3. Co roku, począwszy od 2023 r., wezwania do wpłaty środków odzwierciedlają również kwotę automatycznej korekty mającej zastosowanie do wkładu operacyjnego wniesionego za rok N-2.

Wezwanie do wpłaty środków wystawione najpóźniej w kwietniu może również obejmować dostosowania wkładu finansowego wniesionego przez Wyspy Owcze na rzecz realizacji poprzedniego programu ramowego lub poprzednich programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji, w których Wyspy Owcze uczestniczyły, ich funkcjonowania oraz zarządzania nimi.

Za każdy rok budżetowy 2028, 2029 i 2030 kwota wynikająca z automatycznej korekty zastosowanej do wkładów operacyjnych wniesionych przez Wyspy Owcze w latach 2026 i 2027 lub z dostosowań dokonanych zgodnie z art. 7 ust. 8 niniejszej Umowy będzie należna Wyspom Owczym lub od Wysp Owczych.

4. Wyspy Owcze wnoszą swój wkład finansowy na podstawie niniejszego protokołu zgodnie z sekcją III niniejszego załącznika. W przypadku niedokonania przez Wyspy Owcze płatności w wyznaczonym terminie Komisja Europejska wysyła oficjalne wezwanie do zapłaty.

Każde opóźnienie wpłaty wkładu finansowego stanowi podstawę do zapłaty przez Wyspy Owcze odsetek od należnej kwoty, naliczanych od daty wymagalności.

W odniesieniu do należności niezapłaconych w terminie stosuje się stopę odsetek równą stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego podstawowych operacji refinansujących, publikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C, obowiązującej pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, w którym przypada termin płatności, powiększonej o 1,5 punktu procentowego.

ZAŁĄCZNIK II

Wykaz równoważnych programów, projektów, działań, czynności lub ich części realizowanych na Wyspach Owczych

Poniższy niewyczerpujący wykaz uznaje się za programy, projekty, działania, czynności lub ich części realizowane na Wyspach Owczych równoważne z programem „Horyzont Europa”:

- Fundacja na rzecz Badań Wysp Owczych,
 - Fundacja Badań nad Rybołówstwem Wysp Owczych.
-